

Bir deprem ülkesi olan Türkiye'nin, çürük ve güvensiz yapılarıyla birlikte yaşama lüksü yok. "Deprem değil, yapı öldürür" gerçeği yakın tarihimizden derin izler taşıırken, sadece İstanbul'daki yapı stokunun yaklaşık yüzde 70'inin plansız ve kaçak olması ürkütücü... 1999 Marmara Depremi'nin yaraları aradan geçen yıllara rağmen hala sızıyor. Depremden son-

ra bir algı değişikliği olmasına, 2001'den sonra yapılan binalar için yönetmeliklerle gerekli önlemler alınmasına rağmen, mevcut yapı stokunun iyileştirilmesine dönük yapılan çalışmaların yetersizliği endişe yaratıyor. TÜİK'in 2000 yılında yaptığı bir araştırmanın sonuçları tablonun vahametini gözler önüne seriyor. "Türkiye'deki binaların 700 bini ayakta zor duruyor" diyen TÜİK'e göre bu binalar ya harap halde ya da esaslı bir tadilata ihtiyaç duyuyor. Türkiye'de belediye sınırları içinde toplam 7 milyon 838 bin 675 adet bina bulunduğunu söyleyen TÜİK, binaların nasıl bir kullanıma sahip olduğunu da belirtiyor.

TÜİK, "Bu binaların 5 milyon 872 bin 808'i konut 947 bin 931 adedinin konut ve konut dışı karışık 470 bin 524'ü ticari 143 bin 209'u sanayi 28 bin 820 âdeti eğitim 12 bin 931'i kültür sosyal ve spor 6 bin 600'ü sağlık 33 bin 124'ü resmi daire 26 bin 952'si dini 291 bin 913'ü diğer amaçlarla kullanılıyor. Diğer binaların kullanım amacı ise belirlenemedi. 2000 yılında ülkedeki toplam konut sayısı da 16 milyon 235 bin 830 olarak belirlendi" diyor. Olası bir İstanbul Depremi'nin ne zaman gerçekleşeceğine odaklanan tartışmalar, fay hattının nereden geçtiğine dönük yerli yabancı bilim insanlarının günler, hatta haftalarca Marmara'da yaptıkları araştırmalar elbette yararlı. Ancak bir gerçek var ki, deprem ne zaman hangi şiddetle gelirse gelsin: Türkiye'nin yapı stoku can kaybı riskini artırıyor. Depremden korunmanın tek yolu ise "sağlam yapı, ayakta kalır" düşüncesiyle, mevcut yapı stokunun iyileştirilmesi çalışmalarına hız verilmesinde, deprem ve yapı güvenliği kavramlarının endişeye yer bırakamayacak biçimde hayata geçirilmesinde yatıyor.

"KESİN VERİYE SAHİP DEĞİLİZ"

Binaların güçlendirilmesi hakkında kesin bir veriye sahip olmadığımızı söyleyen Türkiye Deprem Vakfı (TDV) Başkanı Prof. Dr. Hasan Boduroğlu, ilçe bazında risk haritalarına sahip olduğunu, mahalle bazında da birtakım veriler bulunduğunu ancak bu verilerin güvenilirliğinin sorgulanması gerektiğini vurguluyor. Kaçak yapıların güçlendirilmesinde bazı yasal sorunlar olduğunu söyleyen Boduroğlu, "Bunlara güçlendirme izni verirsiniz yasal hale gelebilirler. Ancak bunlara geçici ve kısıtlı süreli bazı ekonomik güçlendirme yapılabilir ve daha sonra bunların hepsi kentsel dönüşüm projeleri kapsamında ele alınabilir. Bunun için yasal düzenlemeler gereklidir" diyor.

1999 Marmara Depremi sonrası yapı güvenliği ve risklerin paylaşımı açısından Yapı Denetimi Yasası'nın çıkarılması gibi bazı işlerin yapıldığını söyleyen Boduroğlu, bu yasanın da ek çıkartıldığını düşünüyor. "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık hizmetleri hala 1930'lerden kalma kanunla yürütülüyor" diyor Boduroğlu, yapı güvenliğinde işin başlangıç noktasını da şöyle açıklıyor: "Dünyanın hemen hemen

Deprem sigortasının kapsamı

DASK, zorunlu deprem sigortası kapsamındaki bütün konutları ödenebilir bir prim karşılığında depreme karşı sigorta güvencesi altına almayı amaçlıyor. Zorunlu deprem sigortası, deprem ve deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının konutlarda doğrudan neden olduğu maddi hasarları teminat altına alıyor. Böylece deprem sonrası oluşan maddi hasarın hem devlet bütçesine hem de hane bütçelerine yük oluşturmamasını sağlıyor. Ev sahipleri, zorunlu deprem sigortası yaptırmak için en yakın sigorta acentesine veya banka subesine gidebiliyor. Konutları (yapı tarzı, metrekare ve adres) ve kendileriyle ilgili bilgileri (sigortalı vatandaşlık numarası, adres) beyan ederek kolaylıkla ve kısa sürede zorunlu deprem sigortası policesine sahip olabiliyor.

Depremden etkilenen illerdeki sigortalılık oranı

İl	Sigortalılık (%)
Eskişehir	31
Balıkesir	26
Bursa	25
Manisa	17
Afyon	17
Uşak	16
Kütahya	14

Bölgelerin sigortalılık oranı

Bölge	Sigortalılık (%)
Marmara	35
İç Anadolu	29
Ege	25
Akdeniz	19
Karadeniz	18
Doğu Anadolu	16
G.Doğu Anadolu	13

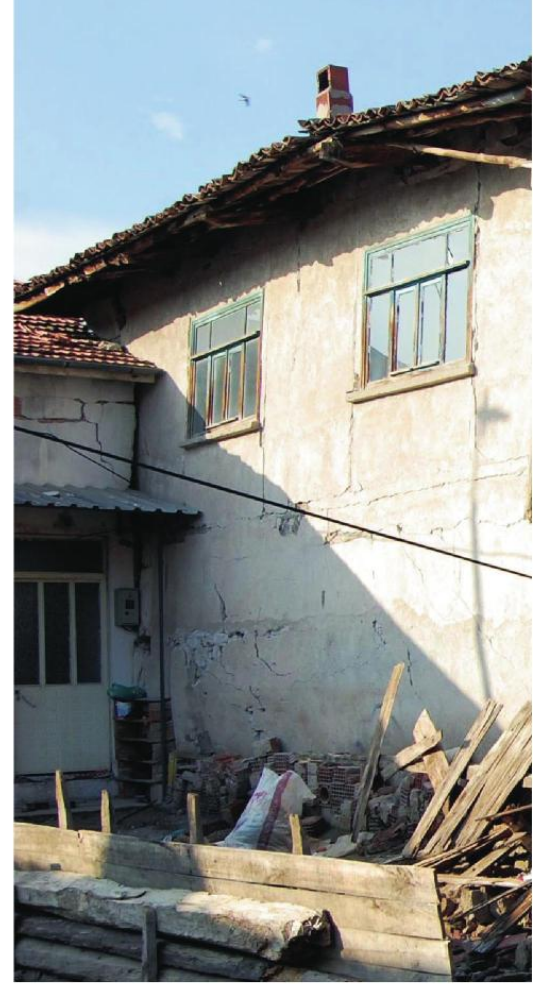

hiçbir gelişmiş ülkesinde üniversiteden mezun olanlara hemen imza yetkisi verilmiyor. Bunlar bir deneyimden sonra (bir bakıma çıraklık dönemi) bir sınav sonucu bu yetkiye kavuşabiliyorlar. Bizde böyle bir durum yok.”

Deprem ve yapı güvenliğinde gerekli verilerin değerlendirilerek yönetmeliklere eklenmesi gerekliliği dikkat çeken Boduroğlu, Türkiye'nin bu noktada kaplumbağa hızıyla mesafe kat ettiğini anlatıyor. 1997 Deprem Yönetmeliği'ne Mevcut Yapıların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesiyle ilgili bir bölümün ancak 2008 yılında eklenerek, güncellendiğini kaydeden Boduroğlu, Yapı Denetimi Kanunu'nun 19 ilde uygulamaya konulmasına rağmen yetersiz kalmasıyla, Ocak 2011'den itibaren tüm Türkiye'de uygulanmaya başlanmasına karar verildiğini söylüyor.

“YAPI STOKUNUN YÜZDE 67'Sİ KAÇAK”

MSAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı da olan Fibrobeton İcra Kurulu Başkanı Dündar Yetişener, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) verilerine dikkati çekiyor. TMMOB verilerine göre Türkiye'de 17 milyon civarındaki yapı stokunun yüzde 67'si ruhsatsız ve kaçak, yüzde 60'ı yirmi yaş üzeri konutlardan oluşuyor diyor Yetişener, “Bu yapıların yüzde

DASK Yönetim Kurulu Başkanı Selamet Yazıcı:

“Zorunlu deprem sigortası şart!”

“Türkiye'deki yapı stoğu yeni inşaat projeleriyle birlikte ciddi bir yenilenme dönemine girdi. Bununla birlikte elbette daha çok sayıda sağlıksız bina var. Son araştırmalar olası bir İstanbul depreminde nüfusun yüzde 99,7'sinin hayatta kalacağını, ancak yüz binlerce konutta hasar oluşacağını gösteriyor. Biz de iletişim çalışmalarımızda vatandaşlarımızı bu konuda uyarıyoruz. Depremde hayatta kalmak kadar, depremden sonra normal hayata dönmek de çok önemli. Vatandaşlarımızın hasarlı konutlarının yarattığı mali yük altında ezilmemek için zorunlu deprem sigortası yaptırmaları şart. Tabii ki bununla birlikte yapının sağlamlığının kontrol ettirilmesi, eşyaların sabitlenmesi de gerekiyor. Biz DASK olarak verdiğimiz eğitimlerde tüm bunların altını çiziyoruz.”

TGÜB Yönetim Kurulu Başkanı Fethi Hinginar:

“Deprem konusunda iş birlikleri içindeyiz”

Türkiye gazbeton sektörü deprem konusunda üniversitelerle ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığı başta olmak üzere kamu ile işbirliği içerisinde. Sektörün sivil toplum örgütü olan TGÜB, Avrupa Gazbeton Üreticileri Birliği'nin üyesi olarak Avrupa'da yürütülen projelere ortak olmakta ve bu çalışmalarda gelişmeleri ülkemize taşımaktadır. Gazbetonun daha da hafifletilmesi için ARGE çalışmaları yapılmakta, bu sayede ısı yalıtımı niteliği artırılmakta ve binayı etkileyecek deprem yükünün azaltılmasına katkıda bulunulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca depremle ilgili ulusal ve uluslararası toplantılara iştirak edilerek tecrübe ve bilgi seviyesi artırılmaktadır.”

40'ının depreme karşı güçlendirilmesi gerekir” diyor. Yetişener'e göre 1999 Marmara Depremi sonrasında değişen bir şey olmadı. “Aradan 12 yıl geçmesine rağmen, binaların birçoğunun halen depreme karşı savunmasız olmasını açıklayacak hiçbir mantıklı gerekçe yok aslında” diyor Yetişener, şöyle devam ediyor: “Türkiye bu gerçeği bir kez daha kabul ederek, o tarihten itibaren yeni yönetmelikler, afet, imar, yapı kanunları, kararnameleleri çıkardıysa da yeni yapılan inşaatlar dışında mevcut binaların denetimi yapılmadı, kayıt dışı yapı üretimi devam etti ve yapılan planlar hayata geçirilemedi.”

Hazırlanan planların ve çıkarılan yönetmeliklerin yetersizliğine bir vurgu da BASF Yapı Kimyasalları Türkiye Genel Müdürü Cüneyt Dayıcioğlu'ndan geliyor. Dayıcioğlu, 2007 yılında yürürlüğe giren “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik” doğrultusunda binaların incelendiğini ve projelendirildiğini belirtirken, bina güçlendirme ve depreme dayanıklı binalar üretme konusunda çok daha sistematik ilerlenmesi gerektiğinin altını çiziyor. Türkiye'nin mevcut problemlerinin artarak devam etmemesi için depreme dayanıklı yapıların tasarlanması ve inşa edilmesinin bir zorunluluk olduğunu söyleyen Dayıcioğlu'nun düşüncelerine Türkiye Gaz Beton Üreticileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Fethi Hinginar da “Depremde yapı güvenliği için en önemli konuların başında bina taşıyıcılığı gelir” diyerek katılıyor.

“Nüfusun yoğun olduğu şehirlerdeki yapı sto-

Temmuz 2011 57

ğu ve yeni yapılan binaların büyük bir çoğunluğunun betonarme olduğunu hatırlatan Hinginar, "Hazır beton sektörünün gelişmesi beton dayanımını disiplin altına almıştır, ancak çevresel etki sınıflarının dikkate alınmaması, işlenebilirliği artırmak için şantiyede taze betona su verilmesi gibi yanlış uygulamalar, yapı denetim sitemindeki yetersizlikler hedeflenen dayanımlara ulaşamamasına sebep olmaktadır. 25 yaşın üstündeki veya yapımında hazır beton kullanılmayan yapılar için beton dayanımı büyük bir soru işaretidir. Bu gerçek ülkemizdeki binaların deprem ve yapı güvenliği için büyük önem arz etmektedir" diyor.

Türk Yapısal Çelik Derneği (TUCSA) Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Nesrin Yardımcı da, "Bir yapının malzemesi ne olursa olsun depreme karşı dayanıklı olarak inşa edebilirsiniz" diyerek, deprem bölgelerinde hemen kullanılması gereken yapılar veya hiç zarar görmesini istemediğimiz yapıların çelikle yapılmasını öneriyor. Çeliğin sünek bir malzeme olduğunu vurgulayan Yardımcı, "Sünek bir malzeme ve sünek tasarım kurallarıyla binaları yaparsanız deprem karşısında ciddi bir avantaj elde etmiş oluyorsunuz. Çünkü sünek malzemeler deprem yüklerini daha iyi sönmüştürdüğü için yapı daha az hasar görüyor. Hasar görse bile çelik yapıların onarımı daha hızlı ve kolay gerçekleştirilebiliyor" diyor.

1999 Marmara Depremi'nden sonra yapılanların yeterli olmadığını söyleyen Türkiye Alçı

İMSAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Fibrobeton İcra Kurulu Başkanı Dündar Yetişener:

"Toplu seferberlik başlatılmalı"

"Maalesef ülkemizdeki birçok projede bina maliyetini düşürmek için kalitesiz, kayıt dışı malzemeler kullanılıyor. Her sektörde olduğu gibi inşaat sektöründe bulunan kayıt dışı ve haksız rekabetin bu ülkeye ve insanına maliyeti çok ağır... Özellikle depremlerdeki kayıplarımızın başlıca sebepleri arasında çöken binalarda kaçak üretilmiş kalitesiz yapı malzemesi kullanımı geliyor. Dolayısıyla yapı malzemeleri alanında haksız rekabetin önlenmesi sadece ticari değil, can güvenliği açısından da büyük önem taşıyor. Bu konuda devletin denetimleri titizlikle sürdürmesi ve caydırıcı yaptırımlar uygulanması gerekiyor."

Üreticileri Derneği (ALÇİDER) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Tunaman, en büyük tehlikenin 90'lı yıllarda ve öncesinde yapılan alçak katlı yapıların oluşturduğunu söylüyor.

"90'lı yıllardan sonra endüstriyel betonun kullanılmaya başlanması ve ağustos depremi sonrası uygulanmaya başlayan yapı denetimi ile doğru zemin seçiminde artan özen yeni yapılarda riski azaltmıştır" diyen Tunaman, endişesini şöyle dile getiriyor: "Bu süreç içerisinde daha eski veya hasar görmüş yapıların bir kısmında güçlendirme yapılmaya çalışılmışsa da ülkemizde yapı güçlendirme tecrübesi, deneyim ve bilginin yeterli olduğu hakkında kuşkularım var."

BASF Yapı Kimyasalları Türkiye Genel Müdürü
Cüneyt Dayıcioğlu:

“Malzeme koşullarını ağırlaştırmak riskleri azaltır”

“Yapı kimyasalları üreticilerinin kaliteli yapı malzemelerini üretmesi ve pazara sunması, müteahhillerin ise bina inşaatlarında doğru ve kaliteli malzemeleri tercih etmesi gerekiyor. Sürecin kesintisiz şekilde ilerlemesi için de yasal otoritenin gerek inşaat sırasında, gerekse yapı malzemelerinin pazara sunulması sırasında etkili denetimler gerçekleştirilmesi ve sürecin çağdaş standartlar ışığında yürütülmesini sağlaması lazım. Yapı malzemelerindeki CE markalamasının zorunluluğu ve binaların yönetmeliklere uygun olarak tasarlanıp inşa edildiğinin, yapı denetim firmaları ile kontrol edilmesi; yapı kalitesini artıracak, binaların deprem güvenlik düzeyini yükseltecektir. Öte yandan yasal otoritelerin deprem bölgelerinde yapılacak yapılara yönelik malzeme koşullarını –örneğin yüksek beton sınıfları- daha da ağırlaştırarak riskleri azaltması gerekiyor.”

TDV Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Hasan Boduroğlu:

“Kurumlar arası koordinasyon eksikliği var”

Türkiye’de deprem mühendisliği adıyla bir bilim dalı olmasına rağmen, bu daldan mezun olan öğrencilerin deneyimlerinden yararlanılmaması da dikkate değer. Deprem Mühendisliği Eğitimi Programı’nın İTÜ’de 2002 yılından beri verildiğini, Şubat 2010’da da İTÜ’de Deprem Mühendisliği ve Afet Yönetimi Enstitüsü kurulduğunu hatırlatan Prof. Dr. Boduroğlu, “Yetkin Mühendislik Yasası’nda, deprem mühendisliği için de bir unvan verilmelidir” diyor. Aynı zamanda kurumlar arası koordinasyon eksikliğine de dikkat çeken Boduroğlu, konuyla ilgili şunları söylüyor: “İki yıl önce kurulan Afet ve Acil Durum (AFAD) Yönetimi Başkanlığı bu konuda koordinasyonu sağlaması gereken kuruluştur, ancak daha yeni olması nedeniyle tam işlev kazanamamıştır. Üyesi olduğum AFAD Deprem Danışma Kurulu tarafından Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır ve bu en kısa zamanda uygulamaya konulacaktır. Bu planın uygulanmasının iyi takip edilmesi gerekmektedir.”

BİNALARIN DÖRTE BİRİ SİGORTALI

1999 İzmit Depremi’nin ardından zorunlu deprem sigortası hizmeti sunmak için 2000 yılında kurulan Deprem ve Afet Sigortalar Kurumu’nun (DASK), sunduğu sigorta teminatının yüzde 26’da kalması, yani binaların sadece dörtte birinin zorunlu deprem sigortası yaptırması deprem ve yapı güvenliğine toplum sal bakışı da yansıtıyor.

“Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki tüm konutların zorunlu deprem sigortasının olması gerekiyor” diyen DASK Yönetim Kurulu Başkanı Selamet Yazıcı, zorunlu deprem sigortası primlerinin konutun yapı cinsi, yüz ölçümü ve bulunduğu bölgenin deprem risk derecesine göre belirlendiğini söylüyor. İstanbul’da birinci deprem bölgesinde bulunan 100 metrekaarelik betonarme bir dairenin yıllık prim maliyetinin 145 TL, yani ayda sadece 12 TL olduğunu belirten Yazıcı, zorunlu deprem sigortası yaptırmak isteyenlere yenilemelerde yüzde 20, en az 8 daireyi kapsayan toplu başvurularda da yüzde 20 olmak üzere yaklaşık yüzde 40 indirim fırsatı da sunduklarını aktarıyor. Yazıcı, ev sahiplerinin her iki indirimden de aynı anda yararlanabildiklerini hatırlatıyor.

Bugün itibariyle zorunlu deprem sigortası kapsamına giren 13 milyon konuttan 3,4 milyona, yani yüzde 26’ına sigorta teminatı sunduklarının altını çizen Yazıcı, bölgelerin sigortalılık oranlarıyla ilgili de şu bilgileri veriyor: “Bölgelere baktığımızda Marmara yüzde 35’lik sigortalılık oranı ile ilk sırada geliyor. Depremi yaşayan İstanbul, Yalova, Sakarya’nın bu bölgede yer alması ve bu illerimizdeki diğer illere göre daha yüksek sigortalılık oranı Marmara Bölgesi’ni ilk sıraya taşıyor. Diğer bölgelere göre risk seviyesi daha düşük İç Anadolu Marmara’nın ardından yüzde 29 ile ikinci sırada yer alıyor. Ege Bölgesi’nin neredeyse tamamı birinci risk bölgesinde olmasına rağmen maalesef zorunlu

deprem sigortası yaptıрма oranı arzu ettiğimiz düzeyde değil. Yakın zamanda meydana gelen Simav Depremi, Ege Bölgesi'nde konut sahibi olan vatandaşlarımızın bu konuda daha hassas olması gerektiğini açıkça gösteriyor. Ege, bölgeler arası sıralamada yüzde 25 ile üçüncü geliyor. Bunları yüzde 19 ile Akdeniz, yüzde 18 ile Karadeniz, yüzde 15 ile Doğu Anadolu takip ediyor. Güney Doğu Anadolu Bölgesi ise yüzde 13 sigortalılık oranıyla son sırada yer alıyor. Zorunlu deprem sigortalı konut oranının en yüksek olduğu

il ise yüzde 57 ile Bolu. Bolu'yu yüzde 54 ile Düzce, yüzde 45 ile Yalova, yüzde 44 ile Muğla, yüzde 43 ile Ankara ve Sakarya, yüzde 40 ile Tekirdağ, yüzde 37 ile de İstanbul takip ediyor."

DASK'ın tek bir hasarda ödeme gücünün, kendi kaynakları ve reasürans korumasıyla birlikte 5 milyar TL'ye ulaştığını ifade eden Yazıcı, "Son 11 yıldaki hasar verici 300'den fazla depremde zarar gören zorunlu deprem sigortalı konutlara 21 milyon TL'ye yakın tazminat ödemesi yaptık. Bu ödemelerin yüzde 97'si kısmi hasarlar için yapıldı. Simav Depremi can kaybına neden olmamakla birlikte konutlarda hasara yol açtı. Simav'da zorunlu deprem sigortası poliçesine sahip bin 526 konutun bugün itibarıyla 864'ünden hasar ihbarı aldık. Şu anda eksperlerimiz alanda incelemeler yapıyorlar. Zorunlu deprem sigortası bulunan hasarlı konutların tazminat ödemelerine başladık" diyor.

Zorunlu deprem sigortası ile ilgili önemli bir tespit yapan Prof. Dr. Hasan Boduroğlu, "DASK kapsamında konutlarda zorunlu deprem sigortası uygulamaya konulmuştur. Bakanlar Kurulu kararıyla uygulanmaktadır. Ama hala bu bir karar haline getirilmemiştir" diye ekliyor.

Yapı güvenliği konusunda devletin Deprem Yönetmeliği'ni güncelleyerek yeni yapılan binalarda uygulanmasını sağlamasını isteyen Fet-

ALÇİDER Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Tunaman:

"Yapı malzemesi sektörü geçmişe göre daha iyi durumda"

"Bugün Türkiye'de yapı malzemesi sektörü geçmişe göre çok daha iyi durumda. Agregadan çimento, hazır beton endüstriyel harçlara kadar bir binanın temel yapı malzemelerini üreten sektörlerin birçoğu kendilerini dernekleri ya da bağımsız denetim kuruluşları tarafından kontrol etmektedir. 1999 depremi sonrası alınan dersler sayesinde birçok endüstri, ürün tasarımlarında radikal değişiklikler yapmış, daha üst sınıf çimento ve betonlar, daha dayanıklı ancak hafif yapı malzemeleri, kolon giriş bağlantılarını güçlendiren yeni bağlantı elemanları, ankraj kimyasalları ve harçları üretilmeye başlanmıştır."

İMSAD Yapı Güvenliği ve Deprem Komitesi
Başkanı Galip Sayılı:

“Yapı malzemelerinin standartlara uygunluğunun sağlanması önemlidir”

“Deprem tehlikesine karşı alınacak tedbirleri ‘Mevcut yapıların güçlendirilmesi / kentsel dönüşüm ve yeni yapılacak yapıların depreme karşı dayanıklı imal edilmesi’ başlıkları altında toplayabiliriz. Yeni yapılacak yapıların tasarımında güncel yönetmeliklerin kullanılması ve imalat aşamasında da yönetmeliklere göre inşasının sağlanması gerekmektedir. Bunun için mevcut yapı denetim sisteminde bir takım iyileşmelerin yapılması ve sistemin daha etkin hale getirilmesi şarttır. Bununla birlikte binalarda kullanılan yapı malzemelerinin standartlara uygunluğunun da sağlanması önemli bir aşamadır. Mevcut binaların güçlendirilmesi ise daha karmaşık bir süreci barındırmaktadır. Öncelikle bu yapıların neredeyse tamamı ruhsatsız ve yasal değil. Gerekli yasal düzenlemeler yapılarak güçlendirme çalışmalarının yasal bir çerçeveye oturması sağlanmalıdır. Teknik boyutta ise mevcut binaların güçlendirilmesi ve kentsel dönüşüm ile büyük risk taşıyan mevcut yapı stokunun iyileştirilmesi ve riskin en aza indirilmesi sağlanabilir. Geçekundu bölgelerinde yapılacak kentsel dönüşüm planları ile yüksek risk taşıyan yapılar sağlam binalarla değiştirilebilecek, daha düzenli ve planlı bir yerleşim ile bu bölgelerdeki afet sonrası yaşanabilecek riskler de azaltılabilecektir.”

hi Hinginar, “Eski yapılar için ise bir kontrol sistemi kurup tehlike arz eden binaların güçlendirilmesini veya yıkılıp yeniden yapılmasını sağlamalıdır. STK’lar da halkın hatta uzmanların deprem konusunda bilgilendirilmesine çalışmalı ve konunun gündemde tutulmasını sağlamalıdır” diyor. Deprem kuvvetini azaltmanın en önemli unsurlarından bir tanesinin yapı ağırlığını hafifletmek olduğunu vurgulayan Hinginar, gazbetonun diğer kâgir duvar malzemelerinden çok daha hafif olduğuna dikkat çekiyor. Hinginar, “Dolayısıyla bina duvarlarının gazbetondan yapılması bina yükünü ve binaya etkiyecek deprem kuvvetini azaltacaktır. Ayrıca döşeme, duvar ve çatılarda donatılı gazbeton elemanları kullanımıyla binalar daha da hafifletilebilmekte ve deprem güvenliği artırılabilir” diye ekliyor.

“Nüfusunun büyük çoğunluğu risk altında olan Türkiye’de artık söze değil, gerekenleri yapmaya ihtiyacımız var” diyen Dündar Yetişener, yapılması gerekenleri de özetliyor: “

Deprem ve afetler konusunda oluşturulacak yapılanma mutlaka siyaset üstünde tutulmalı, teknik tabanlı karar organ ve süreçleri düzenlenmeli... En önemlisi tüm kurumlar işbirliği yapmalı ve koordineli çalışmalı... Gereken binaların yıkılması, yeniden inşa edilmesi ya da iyileştirilmesi için halkımızı ikna edecek gerçekçi öneriler hazırlanmalı, bu önerilerin uygulanabilirliği için kurumlar arasında işbirliği sağlanarak harekete geçmenin önündeki tüm engeller kaldırılmalı... Ülkemizin genelinde ve özellikle İstanbul’da kentsel dönüşüm çalışmaları başlatılmalı... Hanelerde öncelikle bina, alt yapı yenileme ve güçlendirme çalışmaları yapılmalı, sonra risk alanlarının belirlenerek kaçak binaların inşası önlenmeli... Ülke çapında tüm köprülerin, hastanelerin, okulların ve tüm önemli kamu kurum ve kuruluşlarının güçlendirilmesi tamamlanmalı...”

“Önümüzde büyük bir sorun olarak beklemekte olan kalitesiz yapı stoğu için ise bir an önce inceleme çalışmaları başlatılmalı” diyen Cüneyt Dayıcioğlu da İstanbul Deprem Master Planıyla ortaya konan riskli bölgelerdeki yoğun nüfusun diğer şehirlere yayılması ve güçlendirilecek binaların tespit edilerek, zaman kaybetmeden gerekli önlemlerin alınması gerekliliğini işaret ediyor. Dayıcioğlu aynı zamanda bu yapıların güçlendirilmesinin milyarlarca liraya mal olacağına basit bir hesaplama dahi yapılabileceğini söylüyor. Manzaranın iç açıcı olmadığını kabul eden Dayıcioğlu’na göre hızlı ve ekonomik olarak büyük çapta bir güçlendirme projesinin başlatılması çok üst düzeyde bir planlama gerektiriyor. ■